

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/166/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3813220358
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3813220358.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Jozefa Šuleka v spore žalobkyne S. E. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., S. XXX/XX, proti žalovanému HALO reality s.r.o., so sídlom v Prievidzi, T. Vansovej 509/15, IČO: 46 565 701, zastúpenému JUDr. Jozefom Jaškom, advokátom so sídlom v Prievidzi, Falešníka 10, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 05. augusta 2019, č. k. 4C/133/2013-300, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. **potvrdzuje.**

Vo výrokovej časti III. o náhrade trov konania napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **zmeňuje** takto:

Žiadnej zo sporových strán **nepriznáva** nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v zastavenej časti.

Žalovanému **priznáva** nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti žalobkyni v rozsahu 100 % z titulu uplatneného nároku o náhradu nemajetkovej ujmy.

Žalovanému **priznáva** nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyni v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zastavil konanie v časti o uloženie povinnosti žalovanému odstrániť zo svojej internetovej stránky uverejnený článok a zároveň uverejniť na svojej internetovej stránke www.haloreality.sk článok s ospravedlnením: „Spoločnosť HALO reality s.r.o. sa týmto verejne ospravedlňuje Mgr. E. I. za nepravdivé tvrdenia, ktoré sme uviedli na jej adresu v článku: Upozornenie pre našich klientov v lokalite Skalica, Holíč, Senica a okolie“. Výrokom II. zamietol žalobu. Výrokom III. žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa žalobou podanou dňa 19.09.2013 žiadala rozhodnúť o povinnosti žalovaného do troch dní od právoplatnosti rozsudku 1) odstrániť zo svojej internetovej stránky uverejnený článok a zároveň 2) uverejniť na svojej internetovej stránke www.haloreality.sk článok s ospravedlnením: „Spoločnosť HALO reality s.r.o. sa týmto verejne ospravedlňuje Mgr. E. I. za nepravdivé tvrdenia, ktoré sme uviedli na jej adresu v článku: Upozornenie pre našich klientov v lokalite Skalica, Holíč, Senica a okolie“ a 3) o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 30.000,- eur a nahradiť jej trovy konania. Vo veci samej rozhodol súd prvej inštancie rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 4C/133/2013-174 dňa 09.02.2016 (prvým v poradí) tak, že žalobu žalobkyne zamietol a súčasne rozhodol, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanému trovy konania. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne ako súd druhej inštancie

svojím uznesením č. k. 4Co/230/2016 - 192 zo dňa 30.03.2017 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z osvedčenia o živnostenskom oprávnení vydanom Obvodným úradom Senica, Odbor živnostenského podnikania zo dňa 16.01.2012 súd prvej inštancie zistil, že žalobkyňa má osvedčenie na vykonávanie živnosti - sprostredkovanie predaja, prenájmu a kúpy nehnuteľností (realitná činnosť) so vznikom živnostenského oprávnenia 01.02.2012. Podľa výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Trenčín (k 25.9.2014) sú štatutárnym orgánom žalovaného konatelia žalovaného, a to Y. S. od 07.03.2012 a F. S. H. od 07.03.2012, v mene spoločnosti konajú a podpisujú konatelia spoločne. Ing. S. H. ako splnomocniteľ udelil špeciálnu plnú moc Y. S.. Dňa 21.02.2013 bol na webovej stránke žalovaného uverejnený článok s názvom Upozornenie pre našich klientov v lokalite Skalica, Holíč, Senica a okolie. Dňa 14.04.2012 bola uzatvorená medzi žalovaným a Mgr. E. I. ako poskytovateľom Zmluva o poskytovaní služieb. V liste žalovaného zo dňa 31.01.2013 označenom: Ukončenie Zmluvy o poskytovaní služieb - výpoveď adresovanom žalobkyňi je obsiahnuté oznámenie, že dňom 01.02.2013 žalovaný ukončuje so žalobkyňou spoluprácu na základe Zmluvy o poskytovaní služieb zo dňa 14.04.2012 z dôvodu nerešpektovania vedúceho pobočky. Predžalobnou výzvou žalovaný vyzval žalobkyňu, aby okamžite stiahla ponuky žalovaného z realitnej kancelárie MAXA reality s.r.o. s poukazom na porušovanie článku VIII. bod 8./F Zmluvy o poskytovaní služieb uzatvorenej dňa 14.04.2012. Táto výzva bola doručená žalobkyňi dňa 25.02.2013, o čom svedčí doložená doručka. Z doplneného dokazovania na okolnosti písomného listu zo dňa 08.04.2013 súd prvej inštancie zistil, že žalobkyňa nemá k dispozícii iný list ako list adresovaný Q.vi I. zo dňa 08.04.2013, nemá k dispozícii ďalšie listy adresované iným klientom, nevie počet týchto listov a nevie uviesť, ktorým klientom bol list adresovaný a aký bol obsah týchto listov a očakáva, že tieto ďalšie listy predloží žalovaný tak, aby sa žalobkyňa k nim mohla vyjadriť. Žalobkyňa navrhovala, aby žalovaný predložil predmetné listy adresované ďalším klientom a až po doložení týchto listov žalovaný žalobkyňa navrhuje doplniť svoj výsluch k týmto doloženým listom, ďalšie návrhy na dokazovanie nemala. V písomnom vyjadrení zo dňa 12.09.2018 žalobkyňa uvádzala, že znalosť o tom, že žalovaným boli zasielané obdobné listy ako pánovi I.lému viacerým ľuďom, má od pána H., ktorý jej však fyzicky spomínaný list nedal k dispozícii, a preto ho nemôže doložiť na podporu svojich tvrdení. Podľa písomnej odpovede svedka Z. H. zo dňa 01.04.2019, po poučení jeho osoby ako svedka, na otázky súdu prvej inštancie aby oznámil, či mu prišiel podobný list od žalovaného ako bol poslaný žalovaným jej bratovi, odpovedal Z. H. tak, že uviedol, že nakoľko od vtedy ubehlo už skoro 6 rokov, nespomína si, že by dostal akýkoľvek list od HALLO reality s.r.o. Prievidza“. Z doplneného výsluchu žalobkyne na pojednávaní dňa 14.5.2019 bolo zistené, že žalobkyňa nevie o ďalších listoch, okrem listov adresovaných Q. I., pánovi Y. a pánovi H., doručených žalovaným iným jej klientom. List žalovaného adresovaný pánovi H. nevidela. Právne vec súd prvej inštancie posúdil podľa § 470 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku; § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka. Po zhodnotení výsledkov dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh žalobkyne nie je dôvodný. Žalobkyňa po začatí pojednávania, po zrušujúcom rozhodnutí odvolacím súdom podaním zo dňa 27.6.2019 doručeným súdu prvej inštancie dňa 2.7.2019 vzala žalobu späť v časti, aby žalovaný odstránil zo svojej internetovej stránky uverejnený článok a zároveň uverejnil na svojej internetovej stránke www.halloreality.sk článok s ospravedlňujúcim textom. Súd prvej inštancie konanie v tejto časti zastavil. Po čiastočnom zastavení konania podľa výroku I. tohto rozsudku, predmetom žaloby zostal uplatnený nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 eur. Súd prvej inštancie viazaný názorom odvolacieho súdu doplnil dokazovanie na okolnosti písomného listu zo dňa 08.04.2013, resp. iných listov, ktoré adresoval žalovaný klientom žalobkyne. Žalobkyňa v žalobe okrem iného uviedla, že žalovaný okrem uverejnenia článku s nepravdivými informáciami na svojej internetovej stránke ďalej pokračoval a pokračuje v ohováraní a osočovaní žalobkyne pred jej klientmi a známymi. Podľa žalobkyne žalovaný tvrdil a stále tvrdí, že žalobkyňa je nedôveryhodná osoba, ktorá klame a zavádza, ohovára žalovaného a posieľa žalovanému kontroly z rôznych úradov. Skutočnosť, že žalovaný toto tvrdí, podľa žalobkyne preukazuje aj list, ktorý žalovaný zaslal všetkým klientom žalobkyne, ktorých evidoval v databáze, medzi inými aj bratovi žalobkyne. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa nemá k dispozícii iný list ako list adresovaný Q.vi I. (brat žalobkyne) zo dňa 08.04.2013, nemá k dispozícii ďalšie listy adresované iným klientom, nevie počet týchto listov a nevie uviesť, ktorým klientom boli listy adresované a aký bol obsah týchto listov a očakávala, že tieto ďalšie listy predloží žalovaný tak, aby sa žalobkyňa k nim mohla vyjadriť. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že aj keď žalobkyňa tvrdila, že do jej osobnostných práv bolo zasiahnuté žalovaným aj písomným listom adresovaným všetkým klientom žalobkyne, v ktorom ju žalovaný osočuje, vykresľuje ako nedôveryhodnú osobu, ktorá klame, zavádza, ohovára žalovaného a posieľa žalovanému kontroly z rôznych úradov, v konaní reálne predložila ako dôkaz na svoje tvrdenia len dva listy žalovaného, a to list žalovaného adresovaný Z.ovi Y. zo dňa 12.3.2013 a list žalovaného adresovaný Q.vi I. zo dňa 08.04.2013, pričom

oba listy sú rôzneho obsahu. Žalovaný od začiatku tvrdil, že poslal len dva listy, a to Q. I. a Z. Y.. Na základe vykonaného dokazovania v tejto veci mal súd prvej inštancie preukázanú existenciu len dvoch listov žalovaného, a to listu žalovaného adresovaného Z. Y. zo dňa 12.3.2013 a listu žalovaného adresovaného Q. I. zo dňa 8.4.2013. Ak žalobkyňa tvrdila, že existuje aj list žalovaného adresovaný Z. H., toto jej tvrdenie zostalo len jej tvrdením a iným dôkazom ako jej tvrdením preukázané nebolo. Podľa súdu prvej inštancie úvahy žalobkyne, že žalovaný zavádza, keď uvádza, že listy týkajúce sa žalobcu iným osobám ako pánovi I. a pánovi Y. nezaslal, pretože v opačnom prípade by nepochybne nedošlo k takému následku, ktorým je poškodenie osobnostných práv žalobkyne, neboli v konaní žiadnymi dôkazmi preukázané. Z vykonaného dokazovania pri zohľadnení chronologickej časovej postupnosti bolo preukázané, že po vzniku žalovaného jeho zápisom do Obchodného registra od 07.03.2012, bola medzi žalovaným a žalobkyňou ako fyzickou osobou - živnostníkom uzavretá Zmluva o poskytovaní služieb datovaná 14.04.2012. Súd prvej inštancie vo veci doplnil dokazovanie na zistenie, či listami žalovaného zo dňa 12.3.2013 (adresovaný Z. Y.) a zo dňa 8.4.2013 (adresovaný Q. I.) bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobkyne. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že list žalovaného zo dňa 12.3.2013 (adresovaný Z. Y.) a sčasti list zo dňa 8.4.2013 (adresovaný Q. I.) neboli spôsobilé vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených osobnostných práv žalobkyne, a to ani objektívne. V konaní bolo preukázané, že žalovaný zaslal Z. Y. list datovaný dňom 12.3.2013. Tento list sa dostal do dispozície žalobkyne od Z. Y., o čom svedčí žalobkyňou priložená obálka k tomuto listu. Žalovaný v liste označil, že ide o vec: „Odpoveď na list zo dňa 21.2.2013“. Súd prvej inštancie uviedol, že z obsahu listu - Výpovede Z. Y. vyplýva jeho nespokojnosť s konaním žalovaného, keď zistil, že jeho dom predáva iný maklér ako p. Mgr. I. a že žalovaný mu o týchto zmenách nedal vedieť, čím hrubo porušil zmluvu. K listu žalovaného zo dňa 12.3.2013 súd prvej inštancie uviedol, že veta žalovaného v tomto liste ako jeho odpovedi na list Z. Y. v znení: „Zmluvu na predaj Vašej nehnuteľnosti ste uzatvorili nie s p. I., ale s našou spoločnosťou“, je pravdivá a jej pravdivosť vyplýva zo zmluvného vzťahu založeného stranami Zmluvou o poskytovaní služieb uzatvorenou dňa 14.4.2012. Veta žalovaného „Pani I. zastupovala našu spoločnosť, ale nakoľko sme s jej prácou neboli spokojní, spoluprácu s ňou sme ukončili“ zodpovedá skutočnosti, keď žalovaný dal žalobkyňi výpoveď zo Zmluvy o poskytovaní služieb uzatvorenou dňa 14.4.2012 dňom 1.2.2013. Žalovaný síce vo svojej výpovedi danej žalobkyňi zo dňa 31.1.2013 ako dôvod výpovede uviedol „nerešpektovanie vedúceho pobočky“, ale slovné spojenie, ktoré žalovaný použil v liste zo dňa 12.3.2013 adresovanom Z. Y., že žalovaný nebol s prácou žalobkyne spokojný, a že spoluprácu s ňou ukončili, súvisí s výkonom činnosti žalobkyne pre žalovaného a s nespokojnosťou žalovaného s nezhodami medzi žalobkyňou a vedúcim pobočky pánom N. vyplývajúcimi z výkonu práce. Sám žalovaný uviedol, že ak by so žalobkyňou bol spokojný, nebol by jej dal výpoveď. Napokon samotná žalobkyňa uviedla, že výpoveď žalovaného jej prišla vhod a nenamietala voči nej nič a že od januára 2013 prestala chodiť na pracovné porady. Veta žalovaného: „Z Vašej strany nie je možné od zmlúv jednostranne odstúpiť, iba ak zaplatíte našej spoločnosti dohodnutú zmluvnú pokutu. Naša spoločnosť a nie p. I. hradí a hradila všetky finančné náklady spojené s inzerovaním Vašej nehnuteľnosti“ je len vysvetlením (konštatovaním) žalovaného a nie je zásahom do osobnostných práv žalobkyne. Veta žalovaného: „Váš list je dôkazom ohovárania našej spoločnosti p. I., čím hrubo porušuje zmluvu, ktorú mala podpísaná s našou spoločnosťou. Vašu nehnuteľnosť opätovne predáva bez nášho súhlasu (čím porušuje exkluzivitu) cez ďalšiu spoločnosť MAXA reality, v ktorej momentálne pracuje“, nadväzuje na predchádzajúci text odpovede žalovaného v súvislosti s označením osoby, ktorá je v zmluvnom vzťahu s Z. Y. týkajúcom sa predaja jeho nehnuteľnosti v tom zmysle, že touto osobou nie je Mgr. I., ale žalovaný. Žalobkyňa síce v spore tvrdila, že nie si je vedomá toho, že by zavádzala alebo podávala nejaké nepravdivé informácie o predaji nehnuteľností zaradených do ponuky žalovaného, a že po skončení činnosti pre žalovaného len klientom oznámila, že nevykonáva činnosť pre HALO reality, t.j. pre žalovaného, na druhej strane však potvrdila, že po 01.02.2013, t.j. po skončení spolupráce so žalovaným pokračovala vo svojej činnosti predaja nehnuteľností, na ktoré mala naďalej oprávnenie na základe živnostenského oprávnenia, a že ňou vytvorené ponuky, s ktorými pracovala v čase trvania Zmluvy o poskytovaní služieb uzatvorenej so žalovaným, ponúkala pod hlavičkou MAXA REALITY. Potvrdila tiež, že klientov informovala, že ponúka ich nehnuteľnosti na predaj pod hlavičkou MAXA REALITY. Posledná veta listu žalovaného s textom: „V prípade súdneho sporu s p. I.ou vás predvoláme ako svedka“ je konštatovaním žalovaného a nie je zásahom do osobnostných práv žalobkyne. Z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Trenčín týkajúceho sa odporcu vyplýva, že štatutárnym orgánom tejto spoločnosti sú konatelia Y. S. a F.. S. H., obaja od 07.03.2012, a že v mene spoločnosti konajú a podpisujú konatelia spoločne. Skutočnosťou ale je, že podľa doloženej Spoločenskej zmluvy o založení spoločnosti s ručením obmedzeným zo dňa 14.02.2012, jej neoddeliteľnou súčasťou je splnomocnenie udelené konateľom Ing. S. H. pre druhého konateľa Y. S. spočívajúce v zastupovaní vo veci uzatvárania všetkých obchodov súvisiacich

so sprostredkovaním predaja, prenájmu a kúpy nehnuteľností - realitnej činnosti s klientmi HALO reality, s.r.o. a na podpisovanie zmlúv o poskytovaní služieb s maklérmi a vedúcimi pobočiek - poskytovateľmi služieb pre HALO reality, s.r.o. v plnom rozsahu. Z tohto pohľadu predmetná Zmluva o poskytovaní služieb nie je neplatnou zmluvou. Predmetný list žalovaného zo dňa 12.3.2013 je adresovaný len jednej osobe - Z. Y. ako odpoveď na jeho list zo dňa 21.2.2013 a je reakciou na konanie žalobkyne po ukončení spolupráce so žalovaným, t.j. po 01.02.2013. V konaní bolo ďalej preukázané, že žalovaný zaslal Q. I. list datovaný dňom 8.4.2013. Tento list sa dostal do dispozície tejto osobe, o čom svedčí žalobkyňou priložená obálka k tomuto listu. Žalovaný v liste označil, že ide o vec: „Oznámenie“. V tomto liste (Výpovedi) zo dňa 8.3.2013 Z. H. a Q. I. uvádzajú: „Týmto Vám dávame okamžitú výpoveď zo všetkých zmlúv na predaj a prenájom našich nehnuteľností v Holíči, ktoré vediete pod ID číslami: SI-140 21 a SI-14110, nakoľko ste nás neinformovali o tom, že naše nehnuteľnosti ste dali predávať iným maklérom. Ako môžu predávať naše nehnuteľnosti, ktoré ani nevideli“. Ak táto výpoveď je datovaná dňa 8.3.2013 a list žalovaného adresovaný Q. I. je datovaný dňom 8.4.2013, je z časového hľadiska výpoveď v časovom poradí prvá a list žalovaného druhý v poradí, teda list žalovaného zo dňa 8.4.2013 by logicky mohol byť reakciou žalovaného na skorší list Q. I. zo dňa 8.3.2013, čo napokon nepriamo vyplýva aj z obsahu tohto listu. K listu žalovaného zo dňa 8.4.2013 súd prvej inštancie uviedol, že veta žalovaného v tomto liste v znení: „Vaše nehnuteľnosti nemáme záujem ďalej ponúkať cez našu RK, nakoľko ich nabrala do ponuky Mgr. H. I. (a ponúka ju cez inú RK) je pravdivá a jej pravdivosť vyplýva zo zmluvného vzťahu založeného stranami Zmluvou o poskytovaní služieb uzatvorenou dňa 14.4.2012. Ďalšia veta žalovaného v znení „Pani I. z našej realitnej kancelárie dostala výpoveď pre jej neseriózne jednanie voči klientom a aj vedeniu spoločnosti“ je pravdivá v tom, že žalobkyňa „dostala výpoveď“. Žalovaný uviedol, že pod slovom „vedenie spoločnosti“ mal na mysli vedúceho pobočky žalovaného pána N.. Faktom je, že žalovaný dal žalobkyňi výpoveď z dôvodu „nerešpektovania vedúceho pobočky“. Žalobkyňi nebola daná výpoveď (vychádzajúc z obsahu výpovede zo dňa 31.1.2013) „pre jej neseriózne jednanie voči klientom a aj vedeniu spoločnosti“ (rozumej vedenie v zmysle napr. konateľ, konatelia). Podľa názoru súdu prvej inštancie v kontexte celého obsahu listu tento text je spôsobilým zásahom do osobnostných práv žalobkyne v tom zmysle, že obsah listu žalovaného mohol byť vecný a odpoveďou na pripomienku pisateľa o neinformovaní, že nehnuteľnosti dal predávať iným maklérom, ktoré ich nehnuteľnosti ani nevideli. Údaj o dôvode výpovede súd považuje pre adresáta Q. I. ako klienta žalovaného za nadbytočný. Ďalšia veta „Nakoľko, ale aj naďalej predáva naše ponuky cez inú realitnú kanceláriu (aj Vašu), ohovára našu spoločnosť, posielala nám kontroly z rôznych úradov a jej správanie pokladáme za neprofesionálne a zavádzajúce, vstupujeme s ňou do súdneho sporu, kde Vás radi predvoláme ako svedka“ je v časti, v ktorej sa uvádza, že žalobkyňa naďalej predáva ponuky žalovaného cez inú realitnú kanceláriu, pravdivá a jej pravdivosť vyplýva zo zmluvného vzťahu založeného stranami Zmluvou o poskytovaní služieb uzatvorenou dňa 14.4.2012. Tvrdenie žalovaného o „ohováraní“ žalovaného žalobkyňou v zmysle významu tohto slova „úmyselne šíriť nepravdu, lož, osočovať“, nebolo v konaní preukázané. Žalobkyňou potvrdenou skutočnosťou je, že „poslala kontrolu“ len v jednej veci, a to na pána N., vedúceho pobočky žalovaného, a to na živnostenský úrad v Skalici za účelom prešetrenia jeho činnosti v súvislosti s jeho živnostenským oprávnením. Pán N. bol v období v zmluvnom vzťahu so žalovaným ako žalobkyňa. Súd prvej inštancie uviedol, že nemožno upierať právo osôb obracať sa na príslušné kontrolné orgány za účelom preverenia konania či nekonania osôb v súlade so zákonom. V tomto kontexte tento údaj súd nepovažuje za zásah do osobnostných práv žalobkyne. Záver vety v druhom odseku listu žalovaného („jej správanie pokladáme za neprofesionálne a zavádzajúce“) je hodnotiacim úsudkom žalovaného vyplývajúcim z celého predchádzajúceho obsahu predmetného listu, resp. („vstupujeme s ňou do súdneho sporu, kde Vás radi predvoláme ako svedka“) konštatovaním žalovaného a nie je zásahom do osobnostných práv žalobkyne. Aj v tomto prípade súd dodáva, že obsah listu ako celok sa týka výkonu činnosti žalobkyne pre žalovaného, ktorá mala základ v Zmluve o poskytovaní služieb uzatvorenej medzi nimi dňa 14.4.2012 a odkazuje na vyššie uvedené zdôvodnenie tohto rozhodnutia týkajúce sa záväzku vyplývajúceho žalobkyňi z tejto zmluvy. Súd prvej inštancie v tomto prípade posudzoval obsah predmetného listu z hľadiska existencie alebo neexistencie neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyne, posudzujúc vetu po vete, v konečnom dôsledku list posúdil obsahovo ako celok tak ako jednotlivé vety na seba nadväzujú vrátane žalovaným v ňom zvolených pojmov a slov. Vychádzajúc teda z textu nielen jednotlivých viet uvedených v predmetnom liste, ale aj vychádzajúc z obsahu listu ako celku, teda z hľadiska jeho celkového obsahu, súd dospel k záveru, že týmto listom žalovaného nebolo žalovaným zasiahnuté do osobnostných práv žalobkyne, teda tento list nebol spôsobilým zásahom do osobnostných práv žalobkyne neprimeranej intenzity, pretože v liste nie sú všetky informácie uvedené nepravdivo. Na základe vykonaného dokazovania súd zhrnul, že oba predmetné listy, a to list žalovaného adresovaný Z. Y. zo dňa 12.3.2013 a list žalovaného adresovaný Q. I. zo dňa 8.4.2013 boli žalovaným

zaslané a doručené ich adresátom - konkrétnej fyzickej osobe k ich rukám, a to Z. Y. a Q. I. (bratovi žalobkyne), že oba listy boli reakciou žalovaného na predchádzajúce listy označené ako Výpovede týchto osôb zo zmlúv uzatvorených so žalovaným, že obaja adresáti boli klientmi žalovaného. Oba listy sa týkajú žalobkyne ako bývalej spolupracovníčky žalovaného ako fyzickej osoby podnikajúcej na základe živnostenského oprávnenia a spolupracujúcej so žalovaným na základe Zmluvy o poskytovaní služieb zo dňa 14.04.2012. Oba listy boli určené len ich adresátom a oba boli doručované po skončení spolupráce žalovaného so žalobkyňou po výpovedi danej žalovaným žalobkyňi, t.j. po 01.02.2013. Informácie, údaje uvedené v liste adresovanom Z. Y. nie sú nepravdivými informáciami. Informácie, údaje uvedené v liste adresovanom Q. I. nie sú nepravdivými informáciami. Žalobkyňa pôvodne navrhla vo veci vypočuť svedkov F. K., Z. a H., od výsluchu týchto svedkov napokon upustila. Na návrh žalobkyne napokon Z. H. podal ako svedok písomnú výpoveď. Žalovaný navrhol vo veci vypočuť svedka Z. N., od výsluchu tohto svedka upustil. Dôkaz - Výpoveď Z. P. z 25.11.2014 súd prvej inštancie nepovažoval za relevantný, lebo sa týka činnosti žalobkyne v roku 2014, t.j. z obdobia po písaní predmetných listov z 12.3.2013 a 8.4.2013, pričom skutkové tvrdenia o „prenesení ponuky nehnuteľnosti z HALO reality do Maxa reality žalobkyňou po zániku Zmluvy o poskytovaní služieb k 1.2.2013 v daných prípadoch, v ktorých bola žalobkyňa realitnou maklérkou, neboli medzi stranami sporné. Mailovú správu z 2.2.2015 žalobkyňa spochybnila, tento dôkaz súd tiež nepovažuje za relevantný, lebo sa týka činnosti žalobkyne v roku 2014, t.j. z obdobia po písaní predmetných listov z 12.3.2013 a 8.4.2013. Súd pre toto konanie nepovažoval za relevantný ani dôkaz - mailové správy medzi JUDr. Polákom a p. N. a správu p. H., pretože sa netýkajú žalobkyne a ňou uplatneného nároku, ale konania p. N.. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania i odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s odkazom na § 396 ods. 3 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaný mal vo veci, v konaní ako celku, úspech v celom rozsahu, v rozsahu 100%, preto má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške náhrady trov súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Proti tomuto rozsudku, a to jeho výrokovej zamietajúcej časti II. a výrokovej časti III. o náhrade trov konania podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa. Uviedla, že nesúhlasí s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Poukázala na to, že žalovaný článok zo svojej webovej stránky stiahol až pod hrozbou súdneho konania po tom, ako mu bol doručený návrh na jeho začatie, pričom dobu 6 mesiacov zverejneného článku na web stránke, považovala za dlhú dobu na to, aby sa o nej dočítalo mnoho ľudí z jej okolia a ústnym podaním sa šíriло toto ohováranie, zlá publicita a ničenie dobrého mena. Žalobkyňa sa nestotožnila s rozhodnutím súdu, že článok zverejnený na webovej stránke žalovaného nebol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených osobnostných práv, a to ani objektívne. Žalobkyňa v rámci vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie uviedla mená ľudí, ktorí na základe tohto článku s ňou ukončili spoluprácu, ako aj tých, ktorí so žalobkyňou v nasledujúcom období odmietli spolupracovať, pretože jej meno si automaticky spojili s tvrdeniami žalovaného uvádzanými v predmetnom článku. Žalobkyňa uviedla, že s ňou prerušili kontakt aj bývalí kolegovia a zhoršil sa jej zdravotný stav. Vzťah s vlastným bratom a kolegom p. H. sa do dneška neupravil, pričom tieto výrazné následky pociťuje aj do dnešného dňa, a taktiež uvažuje o tom, že sa odsťahuje z mesta Holíč. Žalobkyňa mala za to, že výpoveď žalovaného, že žalobkyňa žalovanému brala klientov nebola pravdivá, keď žalovaný sa podľa žalobkyne sám o to pričínil, pričom žalobkyňi ublížil svojim konaním ďaleko v širšom rozsahu. Žalovaný žalobkyňu nikdy neupozornil, že by sa nejaký klient na ňu sťažoval, alebo, že by bol inak s jej prácou nespokojný. Žalobkyňa ďalej poukázala na to, že pokiaľ by bol predmetný článok žalovaného pravdivý a nespôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených osobnostných práv a poškodzovanie dobrého mena, žalovaný by nemal dôvod tento článok stiahnuť. Tvrdenie žalovaného v predmetnom článku, že žalobkyňa klamala, keď tvrdila, že o ponuky sa neoprávnene starajú iní makléri, považuje žalobkyňa za nepravdivé. Uviedla, že túto skutočnosť žiadnemu klientovi nepovedala a žalovaný toto svoje tvrdenie nepodložil žiadnym dôkazom. Žalobkyňa namietala, že súd nesprávne vyhodnotil výpoveď svedkyne PhDr. V.. Podľa žalobkyne súd neúplne zistil skutkový stav, pretože nevyhodnotil a nevykonal dôkladné skúmanie navrhovaných dôkazov na zistenie rozhodujúcich skutočností. Zároveň súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Konanie žalovaného považuje za premyslené a úmyselné poškodzovanie s určitým obchodným zámerom. Žalobkyňa bola do vypovedania zmluvy o spolupráci vyhodnotená za rok 2012 ako top maklér roka. Žalobkyňa do dnešného dňa pociťuje trvalé následky z konania žalovaného. Bola nútená ukončiť svoju živnostenskú činnosť 30.12.2017 a bola nútená ísť na predčasný starobný dôchodok. Mala za to, že návrh na ochranu osobnosti podaný voči žalovanému je dôvodný, rovnako ako aj uplatňovaná nemajetková ujma vo výške 30.000,- eur.

Žalobkyňa poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/137/2008 zo dňa 18.02.2010. Žalobkyňa tiež nadobudla dojem, že sudkyňa súdu prvej inštancie je voči nej zaujatá. Ako dôvod uviedla, že budova Okresného súdu Prievidza stojí oproti kanceláriám žalovaného, pričom zamestnanci oboch sa stretávajú na obedoch a v iných verejných priestoroch. Žalobkyňa namietala, že v zmluve o poskytovaní služieb sa nezaviazala, že ponuky, ktoré vytvorila zostanú majetkom realitnej kancelárie, pričom nebolo pravdou ani to, že všetky ponuky, ktoré žalobkyňa nabrala sú majetkom žalovaného. Ani jeden bod tejto zmluvy sa ponukami nezaobera. Dokonca v danej zmluve nie je ani to, že ich môže žalovaný používať bezplatne po odchode žalobkyne. Za vytvorenie ponúk žalobkyne jej realitná kancelária nikdy nezaplatila. Celá ponuka bola jej dielom, ktorá sa skladala z vyhotovených fotografií a článkov o nehnuteľnostiach. Ponuky nevytvorila ako zamestnanec, ale ako živnostník. Všetky vety uverejneného článku žalovaným na internete sa zaoberajú ponukami vytvorenými žalobkyňou, teda tieto vety sú podľa žalobkyne nepravdivé, čo potvrdzuje zmluva o poskytovaní služieb. Taktiež veta, že všetci dávali nehnuteľnosti na predaj a prenájom žalovanému, nie je podľa žalobkyne pravdivá. Poukázala na výpoveď p. S., že nepracovala s predávajúcimi nehnuteľnosťami na zmluvu, ale na dobré slovo. Makléri nechceli s realitnou kanceláriou podpisovať žiadne zmluvy. V skutočnosti klientmi realitnej kancelárie sa stali len v tom prípade, že maklér pre nich našiel záujemcu o kúpu, keďže vtedy museli podpísať výhradnú zmluvu, aby sa mohla pripraviť kúpna zmluva. Žalobkyňa tvrdila, že uverejnené nepravdivé tvrdenia žalovaného a následne reakcie okolia na takéto tvrdenia zasiahli do jej mravnej integrity ako fyzickej osoby tým, že ponížili jej osobu u spoluobčanov a znížili tak jej postavenie a uplatnenie sa v spoločnosti. Žalobkyňa má za to, že neporušila zmluvu o poskytovaní služieb v článku IV. v bode C, keďže nevyužívala žiadne informácie ani výhody, ani nenadviazala spoluprácu, ani neuzatvorila pracovný, či obdobný pomer so zamestnancami, či spolupracovníkmi žalovaného. Taktiež mala za to, že neporušila zmluvu ani v článkoch IV. bod D, VIII. bod f. V liste zo dňa 08.04.2013 adresovaného p. Q. I. žalovaný žalobkyňu vykreslil ako nedôveryhodnú osobu, ktorá má neseriózne jednanie voči klientom a aj vedeniu spoločnosti, z dôvodu ktorej dostala výpoveď. Tieto tvrdenia sú podľa žalobkyne nepravdivé, o čom svedčí výpoveď zo dňa 31.01.2013, kde bolo uvedené, že ukončuje spoluprácu so žalobkyňou z dôvodu nerešpektovania vedúceho pobočky. Taktiež tvrdenia o tom, že žalobkyňa ohovára ich spoločnosť a posielala im kontroly z rozličných úradov sú nepravdivé a ničím podložené. Vzhľadom na to, že žalobkyňa bola pozvaná na Vianočné posedenie top maklérov firmy 17.12.2012 a bola ocenená, považuje aj tvrdenie žalovaného o tom, že správanie žalobkyne považuje za neprofesionálne a zavádzajúce za nepravdivé. Ako nepravdivé žalobkyňa považuje aj tvrdenie, že s jej prácou neboli spokojní, čo bolo dôvodom ukončenia spolupráce. V tejto súvislosti opätovne poukázala na výpoveď zo dňa 31.01.2013, kde bol uvedený dôvod nerešpektovania vedúceho pobočky, ako aj vyhlásenie za najlepšieho makléra 01.10.2012 a odmena - pozvanie na vianočné posedenie top maklérov, pričom ani raz nebola upozornená na zlú prácu, naopak, vždy bola odmeňovaná. Podľa žalobkyne mal žalovaný dokázať, že žalobkyňa bola neseriózna a neprofesionálna ku klientom. Žalobkyňa vyjadrila presvedčenie, že zo strany žalovaného bolo poslaných viacej listov. Konaním žalovaného mala žalobkyňa v pracovnej oblasti problém opäť nadviazať dobré osobné vzťahy s klientmi, ktoré si dlhú dobu svedomito budovala, a ktoré boli kľúčové pre jej podnikanie. V osobnom živote mala tiež problém očistiť svoje dobré meno, nakoľko nepravdivé informácie sa rozšírili veľmi rýchlo medzi široký okruh osôb. Stav nedôvery, ba až nevráživosti medzi okruhom známych žalobkyne, žalobkyňa veľmi intenzívne prežívala deň čo deň, noc čo noc, čo sa prejavilo i na jej zdravotnom stave. Vzhľadom k psychickému stavu a veľkej morálnej ujme, ktorá bola žalobkyňi spôsobená, ide podľa žalobkyne o taký závažný zásah do jej integrity, kde už nepostačuje len morálna satisfakcia. Žiadala preto od žalovaného aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá jej bol spôsobená. V čase podania žaloby výšku satisfakcie 30.000,- € považovala za adekvátnu, pričom netušila, že žalovaný bude naďalej pokračovať v ohováraní jej osoby. Žalobkyňa navrhovala, aby jej súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 30.000,- €, nahradil trovy konania aj náklady právneho zastúpenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že podľa jeho názoru, súd prvej inštancie už pred vynesením prvého svojho rozsudku zo dňa 09.02.2016 vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie a správne zistil skutkový stav, na základe vykonaného dokazovania správne zistil, že konaním žalovaného nedošlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne. Súd náležite a v dostatočnom rozsahu svoje rozhodnutie odôvodnil. Rovnako súd postupoval aj po zrušení jeho rozsudku odvolacím krajským súdom a po jeho vrátení na nové rozhodnutie po doplnení dokazovania, ktoré sa týkalo listov zaslaných žalovaným klientom žalovaného ako odpovede na ich listy. Žalobkyňa vo svojom odvolaní neuvádzala žiadne ďalšie relevantné skutočnosti, ktoré by preukazovali, že jej

žalobou uplatnený nárok je oprávnený. Neustále opakovala skutočnosti, s ktorými sa už súd vysporiadal a ktoré potvrdil aj odvolací súd. Prvoinštančný súd sa už vo svojom prvom rozsudku vysporiadal s otázkou platnosti Zmluvy o spolupráci, ktorej platnosť žalobkyňa vo svojom odvolaní opätovne spochybňuje. Rovnako sa súd v dostatočnom rozsahu vysporiadal aj s otázkou, či článkom zverejneným na internetovej stránke žalovaného došlo k zásahu do jej osobnostných práv. Žalobkyňa vo svojom odvolaní dokonca spochybňuje objektivnosť a nezáujatosť sudkyne a uvádza absurdné argumenty, ktoré by zaujatosť sudkyne podľa nej mali preukazovať. Práve naopak, žalovaný sa domnieva, že od podania žaloby zo dňa 19.9.2013 boli zo strany súdu žalobkyni poskytnuté dostatočné možnosti, aby svoj nárok na ochranu osobnosti preukázala, či už v pôvodnom konaní ako aj po vrátení veci odvolacím súdom na doplnenie dokazovania a na nové rozhodnutie. Konanie o ochranu osobnosti je jednoznačne sporovým konaním, kde je na strane, aby uniesla svoje dôkazné bremeno a preukázala dôvodnosť svojho návrhu. Naopak, žalobkyňa dokonca žiadala v rozpore so zásadami sporového konania, aby dôkazy v jej prospech predkladala žalovaná strana. Po vrátení veci odvolacím súdom prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu posúdil otázku, či dvomi listami adresovanými žalovaným svojim klientom mohlo dôjsť k zásahu do osobnostných práv žalobkyne, ktorých obsah považovala za závažnejší zásah do svojich osobnostných práv ako oznámenie na internetovej stránke žalovaného, ktoré už v čase začatia konania v roku 2013 bolo zo stránky odstránené. Oba predmetné listy podľa názoru súdu neboli objektivne spôsobilé znížiť dôstojnosť a vážnosť žalobkyne v osobnom, pracovnom živote a v umeleckej oblasti, pretože išlo o dva listy adresované len dvom osobám, klientom žalovaného, z toho jeden blízkemu príbuznému žalobkyne - jej bratovi. V konaní nebolo žalobkyňou preukázané jej tvrdenie, že písomným listom adresovaným všetkým klientom žalobkyne ju žalovaný osočuje, vykresľuje ako nedôveryhodnú osobu, ktorá klame, zavádza, ohovára žalovaného a posielala žalovanému kontroly z rôznych úradov, tiež že „dôvodom prerušenia dovtedy dobrých obchodných vzťahov je nepochybne kontakt žalovaného s danými osobami“, že „s ňou osoby, s ktorými predtým intenzívne obchodne komunikovala, náhle prerušili kontakt a to práve v období po zaslaní listu pánovi I.“, že „žalovaný sa po skončení spolupráce so žalobcom nezdržal ohovárania, osočovania a rozširovania nepravdivých tvrdení na adresu žalobcu, čím sa jednoznačne dopustil porušenia príslušného ustanovenia na ochranu osobnosti“, že žalovaný jedným listom alebo telefonickým kontaktom ohrozil, resp. zničil kompletne celú kariéru žalobcu na realitnom trhu, ktorú si roky budovala“, že žalovaný poškodil jej obchodné vzťahy natoľko, že to zničilo aj jej medziľudské vzťahy, čím jej znemožnil ďalšie uplatnenie na trhu práce, že „od času konania od žalovaného nemá šancu obnoviť svoju reputáciu a dobré meno aspoň ako súkromnej osoby, nie to ako realitnej maklérky, nakoľko ľudia s ňou odmietajú komunikovať a predchádzajúce dobré vzťahy sú minulosťou“. Žalovaný vyjadril názor, že ak žalobkyňa v podaní z 14.6.2019 tvrdila, že s bratom sa nestretávajú a nerozprávajú 26 mesiacov, potom je namieste otázka, či táto skutočnosť súvisí s predmetnými listami, ak doba 26 mesiacov pred 14.6.2019 spadá do obdobia apríl 2017, pričom k zásahu do osobnostných práv žalobkyne malo dôjsť ešte v apríli 2013 (list žalovaného je datovaný 8.4.2013). Na základe uvedeného žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

4. Žalovaná v písomnej replike k vyjadreniu žalovaného zopakovala svoju argumentáciu z podaného odvolania a poukázala na význam svedeckej výpovede PhDr. V.. Žalobkyňa trvá na tom, že žalovaný mal úmysel ju verejne poškodiť, aby on mohol osobne profitovať. Namietala, že jej odpovede na otázky sudkyne neboli správne v zápisnici zaevidované, na rozdiel od odpovedí žalovaného. Podľa žalobkyne, žalovaný klame a zavádza, pokiaľ uvádzal, že išlo len o dva listy. Listy podľa žalobkyne predstavovali vážnejší zásah, než článok zverejnený žalovaným na jeho internetovej stránke, nakoľko tieto boli adresované konkrétnym osobám, s ktorými prišla žalobkyňa do kontaktu a s ktorými si budovala obchodné a medziľudské vzťahy. Žalovaný sťažoval žalobkyni ďalšie uplatnenie na trhu práce. Žalobkyňa poukázala na to, že je verejne známa, riadny občan Slovenskej republiky, riadny člen Umeleckej besedy slovenskej a reprezentuje Slovensko i v zahraničí na rôznych podujatiach. Žalobkyňa zopakovala, akú ujmu jej konanie žalovaného spôsobilo, najmä v oblasti osobných vzťahov, pracovnej oblasti, zdravotného stavu, pričom opätovne zdôraznila, že konaním žalovaného utrpel aj jej vzťah s bratom. Poukázala na komentár JUDr. Imricha Feketeho k Občianskemu zákonníku k ustanoveniu §13. Žiadala priznať primerané finančné zadostučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- €.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v napadnutom rozsahu podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP /keď nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ani to nevyžadoval verejný záujem/v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti II. podľa

§ 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť a vo výrokovej časti III. o náhrade trov konania podľa § 388 CSP zmeniť z nasledovných dôvodov:

6. Súd prvej inštancie vo svojom pôvodnom rozhodnutí zo dňa 09.februára 2016, č. k. 4C/133/2013-174, ktorého závery prevzal do napadnutého rozsudku (bod 53) dospel k záveru, že článok zverejnený na webovej stránke žalovaného zo dňa 21.02.2013 (ďalej len „predmetný článok“) nebol spôsobilý zasiahnuť do osobnostných práv žalobkyne, a to z hľadiska pravdivosti, vecnosti, objektívnosti prejavu uvedeného v článku a cieľa prejavu, ktorý sa údajmi uvedenými v článku sledoval. Súd prvej inštancie zároveň dospel k záveru, že Zmluva o poskytovaní služieb zo dňa 14.04.2012 nie je neplatnou zmluvou, keď túto uzatvoril so žalobkyňou konateľ Ľubor Mäsiar, pričom tento mal v zmysle Spoločenskej zmluvy o založení spoločnosti s ručeným obmedzením zo dňa 14.02.2012 splnomocnenie udelené konateľom Ing. Milanom Kiripolským spočívajúce v zastupovaní vo veci uzatvárania všetkých obchodov súvisiacich so sprostredkovaním predaja, prenájmu a kúpy nehnuteľnosti a na podpisovanie zmlúv o poskytovaní služieb s maklérmi. Po zrušení veci odvolacím súdom (uznesenie č.k. 4Co/230/2016-192 zo dňa 30.03.2017) a doplnení dokazovania súd prvej inštancie v novom rozhodnutí (napadnuté rozhodnutie č. k. 4C/133/2013-300 zo dňa 05.08.2019) zaoberajúc sa doplnením dokazovania podľa pokynov odvolacieho súdu dospel k záveru, že ani listami žalovaného zo dňa 12.03.2013 (adresovanom Z. Y.) a zo dňa 08.04.2013 (adresovaný Q. I.) nebolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobkyne, pričom v konaní žalobkyňa nepreukázala, že by do jej osobnostných práv bolo zasiahnuté aj inými listami žalovaného, alebo iným neoprávneným konaním žalovaného (článkom zverejneným na webovej stránke žalovaného).

7. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie v časti posúdenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a k odvolacím námietkam žalobkyne dodáva nasledovné:

8. Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy (§ 11 Občianskeho zákonníka). Aby bolo možné poskytnúť ochranu dotknutej osobe, je nevyhnutné, aby išlo o zásah do práva fyzickej osoby na ochranu osobnosti a zároveň, aby bol tento zásah neoprávnený. Rovnako nevyhnutné je, aby tento zásah bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie osobnostných práv, t.j. aby nastala ujma fyzickej osobe vo sfére jej osobnostných práv práve v priamej súvislosti s týmto zásahom. Pokiaľ ide o nároky z ochrany osobnosti, ktoré môže dotknutá osoba uplatniť, Občiansky zákonník vo svojom ustanovení § 13 upravuje, že fyzická osoba má právo domáhať sa toho, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa §13 ods. 2 je vo vzťahu k nárokom podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka subsidiárnym právom, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa §13 ods.1 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného vyplýva, že intenzita zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobkyne musí byť pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch takého rozsahu, že nie sú postačujúce prostriedky ochrany osobnosti uvedené § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

9. Predmetom konania v danej veci potom, čo žalobkyňa vzala žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovanému odstrániť zo svojej stránky predmetný článok a zverejniť ospravedlnenie (nároky podľa §13 ods. 1 Občianskeho zákonníka) späť a súd konanie v tejto časti právoplatne zastavil (výrok I. napadnutého rozsudku), ostal len nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Preto na dôvodnosť žaloby podanej žalobkyňou bolo potrebné, aby bol preukázaný neoprávnený zásah, ktorý by bol objektívne spôsobilý zasiahnuť do jej práv na ochranu osobnosti v rozsahu presahujúcom zadosťučinenie postačujúce podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd zároveň v súvislosti so skúmaním intenzity potenciálneho zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobkyne zverejneným článkom s označením „Upozornenie pre našich klientov

v lokalite Skalica, Holíč, Senica a okolie“, ktorý bol uverejnený na webovej stránke žalovaného dňa 21.02.2013, poukazuje na to, že webstránku žalovaného nemožno považovať za stránku s celoštátnou popularitou všeobecne známou medzi širokým okruhom obyvateľstva. Preto aj v tomto smere je potrebné vychádzať z toho, že intenzita zásahu článku zverejneného na webstránke žalovaného musí byť o to väčšia (v porovnaní napr. zverejnenia rovnakého článku v populárnom periodiku, či všeobecne známej a populárnej webstránke), aby dosiahla taký difamujúci charakter žalobkyne v očiach spoluobyvateľov spôsobilý vyvolať ujmu vo sfére práv žalobkyne.

10. Kolíziu práva na slobodu prejavu (zverejnenie predmetného článku žalovaným) s právom na ochranu osobnosti žalovanej, t. j. spôsobilosť zásahu predmetného článku do práv na ochranu osobnosti žalobkyne je potrebné posúdiť z viacerých hľadísk, ako uviedol aj súd prvej inštancie, a to z hľadiska pravdivosti, vecnosti, objektívnosti a sledovaného cieľa. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne zvolil metódu verifikácie pravdivosti textu uverejneného žalovaným v zmysle skúmania významu žalovaným zvolených slovných spojení predmetného článku už vo svojom pôvodnom rozhodnutí, ktorú argumentáciu následne súd prvej inštancie po zrušení a vrátení veci odvolacím súdom nezmenil a prevzal aj do napadnutého rozsudku. Odvolací súd považuje takéto zistenia súdu prvej inštancie za správne. V tejto súvislosti na doplnenie je potrebné poukázať na rozhodnutie ESLP vo veci *Lingens v. Rakúsko* z 8. 7. 1986, v ktorom Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že ak ktokoľvek chce uverejniť o inej osobe informáciu difamačného (hanobiaceho) charakteru, nemožno jeho konanie považovať za rozumné, pokiaľ nepreukáže, že mal rozumné dôvody spoliehať sa na pravdivosť difamačnej informácie, ktorú širil, a pokiaľ nepreukáže, že podnikol dostupné kroky na overenie pravdivosti takejto informácie, a to v miere a intenzite, v ktorej mu bolo overenie informácie prístupné, a konečne, pokiaľ nepreukáže, že sám nemal dôvod neveriť, že difamačná informácia je pravdivá.

11. V kontexte uvedeného nebolo preukázané, že by tvrdenia žalovaného uvedené v predmetnom článku boli nepravdivé, resp. že by žalovaný sám neveril, že tieto informácie nie sú pravdivé, a že jeho cieľom bolo poškodenie práv žalobkyne zverejnením informácie difamačného charakteru. Pri skúmaní spôsobilosti predmetného článku zasiahnuť do práv na ochranu osobnosti žalobkyne bolo potrebné dôsledne rozlišovať skutkové tvrdenia a hodnotiace úsudky. Skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. V zásade platí, že oznámenie pravdivej informácie nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný tak, že skresľuje skutočnosť, či nie je natoľko intímny, že by odporoval právu na ochranu súkromia či ľudskej dôstojnosti. Či je určité tvrdenie difamujúce, treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2010, sp. zn. 4 Cdo 149/2009).

12. Žalovaným vyjadrené skutkové tvrdenia v predmetnom článku podľa názoru odvolacieho súdu nemali difamačný charakter a zároveň nešlo o také skutkové tvrdenia, ktoré by skresľovali skutočnosť, či by boli natoľko intímne, že by odporovali právu na ochranu osobnosti žalobkyne. Skutkové tvrdenia žalovaného o tom, že žalobkyňa poskytla určité informácie o klientoch žalovaného a o predaji ich nehnuteľnosti cez inú spoločnosť, potvrdila sama žalobkyňa, keď uviedla, že informovala klientov o tom, že ponúka ich nehnuteľnosti na predaj pod hlavičkou MAXA REALITY. Zo zmluvy o poskytovaní služieb zo dňa 14.04.2012 vplývalo, že poskytovateľ služby konal v mene žalovaného a na účet žalovaného pri zariadení požadovaných obchodných záležitostí a teda žalobkyňa v zmysle uzatvorenej zmluvy po skončení spolupráce nebola oprávnená využívať databázu získaných nehnuteľností a kontaktov v prospech seba a tretej strany. Rovnako takáto forma zastúpenia vyplývala aj z uzatváraných výhradných zmlúv o sprostredkovaní predaja. Je preto zrejmé, že ponuky, ktoré zaradila žalobkyňa počas spolupráce so žalovaným, boli ponuky žalovaného. Išlo tak o skutkové tvrdenia, ktorých pravdivosť bola overená vykonaným dokazovaním, a ktoré v priebehu konania potvrdila sama žalobkyňa. Skutočnosť, že zmluvu o poskytovaní služieb zo dňa 14.04.2012 žalobkyňa vyhodnotila ex post ako neplatnú, nič nemení na zistenom stave, že žalobkyňa používala údaje získané spoluprácou so žalovaným vedome v prospech seba a tretích osôb. Je tiež potrebné prihliadať na to, že z dostupných informácií, ktoré žalovaný mal od svojich klientov bolo zrejmé, že žalovaný sám nemal dôvod neveriť, že takáto informácia je nepravdivá (rozhodnutie ESLP vo veci *Lingens v. Rakúsko* z 8. 7. 1986).

13. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2010, sp. zn. 4 Cdo 149/2009, na ktorý odvolací súd poukázal aj vyššie, je potrebné na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok posudzovať tak, že tento vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktú zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná, a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, pričom uvedené znamená, že primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie, či zneuctenie danej osoby. Hodnotiaci úsudok žalovaného, že žalobkyňa klamala klientom o tom, že o ich ponuky sa neoprávnene starajú iní makléri žalovaného podľa názoru odvolacieho súdu vychádzal z premisy skutkových tvrdení, ktorých pravdivosť bola v konaní overená, ako je uvedené vyššie (zmluvy upravovali skutočnosť, že získané ponuky patria žalovanému), pričom vzhľadom na okolnosti prípadu nemožno tvrdiť, že žalovaný sám tieto nepovažoval za pravdivé. Formu, akú zvolil žalovaný, t. j. zverejnenie článku na svojej webovej stránke, nie je možné stotožniť s formou spôsobujúcou masívne šírenie informácie aj pre nezainteresované subjekty. Podanie informácie žalovaným prostredníctvom svojej webovej stránky nemalo za cieľ difamáciu žalobkyne, ale ochranu podnikateľských aktivít tak, aby žalovaný neprišiel o svojich klientov, ako reakcia na informácie, ktoré o konaní žalobkyne žalovaný v danom čase získal. Hodnotiaci úsudok žalovaného, preto v danom prípade bol záverom, ktorý možno na základe uvedených skutočností logicky odvodiť. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa informovala klientov tak, že zaradila ponuky získané spoluprácou so žalovaným ako svoje ponuky pod hlavičkou MAXA REALITY, pričom však zmluva o poskytovaní služieb zo dňa 14.04.2012 jej v uvedenej činnosti bránila. Skutočnosť, že žalobkyňa z obsahu zmluvy o poskytovaní služieb zo dňa 14.04.2012 nevyvodzovala zákaz uvedenej činnosti, na skutkovom stave nič nemení. V kontexte žalovaným získaných informácií, ktoré mal od klientov, bolo potrebné posúdiť hodnotiaci úsudok žalovaného, že žalobkyňa „klamala a zavádzala klientov“, ako hodnotiaci úsudok, ktorý nebol spôsobilý zasiahnuť do práv na ochranu osobnosti žalobkyne. Podľa názoru odvolacieho súdu, predmetný článok v kontexte konania žalobkyne a žalovaného nezasiahol do práv na ochranu osobnosti žalobkyne, a to či už v intenzite potrebnej na aplikáciu zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a ani o to viac v intenzite potrebnej na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá je predmetom tohto konania.

14. Pokiaľ ide o platnosť zmluvy o poskytovaní služieb zo dňa 14.02.2012, touto námietkou sa už vysporiadal súd prvej inštancie, keď túto preskúmal v pôvodnom rozsudku, ako aj v novom napadnutom rozsudku po zrušení a vrátení veci odvolacím súdom. Súdom prvej inštancie dospel k záveru, že nejde o neplatnú zmluvu, keď štatutárny zástupca žalovaného Ľubor Mäsiar bol splnomocnený štatutárnym zástupcom Ing. Milanom Kiripolským spoločenskou zmluvou o založení spoločnosti na podpisovanie zmlúv o poskytovaní služieb s maklérami. Námietky žalobkyne vytykajúce nedostatok legitimácie žalovaného pri podpise zmluvy o poskytovaní služieb boli preto nedôvodné, pričom odvolací súd sa plne stotožňuje s právnym záverom súdu prvej inštancie o platnosti uvedenej zmluvy. Odvolací súd uvádza, že konatelia spoločnosti konali v súlade so spôsobom stanoveným spoločenskou zmluvou, a preto zmluva o poskytovaní služieb zo dňa 14.02.2012 je platným právnym úkonom.

15. Odvolací súd sa ďalej stotožnil aj s tým, ako súd prvej inštancie posúdil po doplnení dokazovania spôsobilosť listov žalovaného zo dňa 12.03.2013 (adresovanom Z. Y.) a zo dňa 08.04.2013 (adresovaný Q. I.) zasiahnuť do práv na ochranu osobnosti žalobkyne. Rozsiahlym dokazovaním, ktoré vykonal súd prvej inštancie bola preukázaná len existencia vyššie uvedených listov. V konaní o ochranu osobnosti znáša dôkazné bremeno predovšetkým žalobca, v danom prípade žalobkyňa, ktorej povinnosťou bolo preukázať existenciu aj ďalších tvrdených listov, ktoré mal žalovaný zaslať svojim klientom. V konaní pred súdom prvej inštancie nebola preukázaná existencia ďalších listov žalovaného klientom, a to pri vysokom počte klientov o ktorých išlo, a ktorým mali byť uvedené listy zasielané. Tvrdenia žalobkyne o existencii listov preto neboli nepreukázané, v dôsledku čoho nebol preukázaný ani zásah do jej osobnostných práv. Bolo by možné posúdiť iba potenciálny zásah vyššie uvedených listov žalovaného do práv na ochranu osobnosti žalobkyne, čo však pri nepreukázaní ich existencie nemá právny význam.

16. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, že vyššie uvedené listy žalovaného určené Z. Y. a Q. I. boli adresované konkrétnym adresátom. Ako súkromné listy žalovaného tak obsahovali prejav žalovaného osobnej povahy. V konaní nebolo preukázané, že by rovnaký, alebo obdobný obsah listov bol šírený žalovaným masovo vo vzťahu ku všetkým jeho klientom, čím by sa ich obsah stal tzv. virálnym obsahom známym širokému okruhu ľudí. Zodpovednosť za zásah do práv

na ochranu osobnosti je zodpovednosťou objektívnou vychádzajúcou z princípu preukázania reálnej možnosti ohrozenia práv, t. j. nie je potrebné, aby k zásahu aj v skutočnosti došlo. Napriek tomu je však potrebné prihliadať na to, že súkromný list adresovaný osobe požíva rovnakú ochranu pred neoprávneným zásahom do prejavu osobnej povahy pôvodcu listu. Predmetný list nebol určený na to, aby ho adresát bez súhlasu jeho pôvodcu poskytol inej osobe, t. j. ako v predmetnej veci žalobkyne, ktorá tak mala možnosť sa s obsahom listu oboznámiť a vyvodiť tak to, že žalovaný ich obsahom zasiahol do jej práv na ochranu osobnosti. Žalovaný listom nezamýšľal zasiahnuť do práv na ochranu osobnosti žalobkyne, ale predmetné listy boli reakciou žalovaného na predchádzajúce listy ich adresátov a vysvetľovali postoj žalovaného k sporným otázkam s adresátmi listov, ktorí boli jeho klientmi. V prípade listu zaslanému Z. Y. zo dňa 12.03.2013 to bola reakcia na list uvedeného zo dňa 21.02.2013. V prípade listu zo dňa 08.04.2013 síce nebolo preukázané, že by tento list bol reakciou na predchádzajúci list adresát Q. I., no tomuto listu tiež predchádzala korešpondencia, a to spoločný list Z. H. a Ota I. označený ako „Výpoveď“ datovaný dňa 08.03.2013. Ako zistil aj súd prvej inštancie a ako vyplýva z obsahu listov, list žalovaného zo dňa 08.04.2013 mal byť reakciou práve na tento spoločný list Z. a H. a Q. I. zo dňa 08.03.2013 a v tomto kontexte je potrebné vnímať aj jeho obsah.

17. Obsah predmetných listov podľa názoru odvolacieho súdu nebol spôsobilý zasiahnuť do práv na ochranu osobnosti žalobkyne. Žalovaným uvedené skutkové tvrdenia, rovnako ako v prípade predmetného článku, boli odvodené od premis, ktorých pravdivosť bola v konaní dokazovaním overená a žalovaný sám vychádzal z toho, že ide o tvrdenia pravdivé. Hodnotiace úsudky nemali za cieľ difamáciu žalobkyne. Text listu bol zameraný na to, aby ich adresátov informoval ako reakcia na ich predchádzajúce listy. V spojení s tým, že súkromné listy boli adresované ich adresátom a nemohli byť použité na iný účel, ako ich zamýšľal žalovaný bez jeho súhlasu, požívajúce tiež ochranu písomnosti súkromnej povahy, t.j. tieto nemali byť zverejnené, a teda takýmto spôsobom zasiahnuté do práv inej osoby. Odvolací súd dospel k záveru, že predmetnými listami nedošlo k zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobkyne. Odvolací súd je ďalej toho názoru, že jeden z listov bol doručený bratovi žalobkyne, pričom samotná uvedená skutočnosť bráni difamácii žalobkyne v očiach adresáta, ktorý vzhľadom na blízky príbuzenský vzťah a nutnosť existencie kritického myslenia adresáta k takýmto prejavom žalovaného nie je spôsobilý na zásah do osobnostných práv žalobkyne. Žalobkyňa samotná ako blízka osoba mala ďaleko väčší dosah na ovplyvnenie mienky adresáta, ako žalovaný jediným listom. Odvolací súd sa preto stotožňuje s názorom žalovaného, že jeden list od žalovaného nemôže spôsobiť po viac ako 4 rokoch od jeho doručenia, rozvrat vzťahov medzi žalobkyňou a jej bratom ako adresátom listu. Navyac žalobkyňou tvrdený rozvrat vzťahov s bratom a jeho príčina zostali v rámci konania len popretým tvrdením žalobkyne, ktoré nebolo preukázané žiadnym dôkazným prostriedkom. Nakoľko priznanie náhrady nemajetkovej ujmy si vyžaduje intenzívny zásah do práv ochrany osobnosti a keďže v predmetnej veci k takémuto zásahu nedošlo, súd prvej inštancie správne žalobu žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol.

18. Na záver odvolací súd vzhľadom k námietkam žalobkyne týkajúcim sa zaujatosti konajúcej sudkyne súdu prvej inštancie uvádza, že žalobkyňa mala možnosť v konaní pred súdom prvej inštancie uplatniť námietku zaujatosti v lehote do siedmich dní, odkedy sa dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený, pričom zároveň platí, že na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti súd neprihliada. Na námietku zaujatosti uplatnenú až v odvolacom konaní nebolo možné prihliadať. Odvolací súd ďalej uvádza, že podstatná časť námietky zaujatosti smerovala na procesný postup sudkyne súdu prvej inštancie (protokolácia zápisnice), pričom aj po vypočutí zvukového záznamu odvolacím súdom neboli zistené žiadne procesné vady, keď povinnosťou súdu prvej inštancie je uviesť v zápisnici o pojednávaní len podstatný obsah prednesov a ostatný priebeh pojednávania je obsiahnutý na zvukovom zázname. Námietka zaujatosti smerujúca k možným kontaktom konajúcej sudkyne so žalovaným (jeho zamestnancom) v konaní nebola nijako preukázaná a vychádzala len z domnienok žalobkyne, pričom samotná sudkyňa súdu prvej inštancie akékoľvek kontakty so žalovaným poprela.

19. Odvolacie námietky žalobkyne boli preto nedôvodné.

20. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo výroku II. podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

21. Predmetom odvolacieho konania je ďalej odvolanie žalobkyne proti výroku III. rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol tak, že ich náhradu priznal v celom rozsahu žalovanému ako plne úspešnej strane sporu.

22. Podľa § 255 ods.1, 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

23. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

24. Odvolací súd konštatuje, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala: 1) odstránenia článku z internetovej stránky žalovaného, 2) zverejnenia ospravedlnenia od žalovaného a 3) zaplatenia finančnej náhrady nemajetkovej ujmy. Ide o tri samostatné žalobné nároky, pričom prvé dva (odstránenie článku a zverejnenie ospravedlnenia) predstavujú žalobu, kde sa pri určení náhrady trov konania vychádza z neurčitej hodnoty sporu (§11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.). Pri žalobe o uloženie povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy sa vychádza pri určení odmeny z § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.. Trovy konania je potrebné preto rozdeliť na časť, v ktorej bolo žiadané odstránenie článku, zverejnenie ospravedlnenia, nakoľko v tejto časti konania nie je možné vyjadriť hodnotu veci, alebo práva v peniazoch a na trovy konania v časti o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 30.000,- eur. Žalovaný článok odstránil zo svojej webovej stránky po podaní žaloby, čo v konaní nebolo sporné, rovnako ani to, že žalovaný nezverejnil ospravedlnenie žalobkyni. V uvedenej časti žalobkyňa vzala žalobu späť a súd prvej inštancie konanie zastavil. V časti odstránenia článku z internetových stránok teda žalovaný procesne zavinil zastavenie konania tým, že článok odstránil zo svojich internetových stránok po podaní žaloby a v časti zverejnenia ospravedlnenia žalobkyňa zavinila zastavenie konania tým, že žalobu vzala späť bez toho, aby sa jej žalovaný ospravedlnil. Žalobkyňa aj žalovaný mali teda úspech v zastavenej časti, každý v rozsahu 50%, a teda čistý úspech oboch v uvedenej časti je 0%. V konaní o zaplatenie nemajetkovej ujmy bol plne úspešný žalovaný, nakoľko žaloba žalobkyne bola v tejto časti zamietnutá, preto žalovanému patrí v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy náhrada trov konania podľa § 255 ods. 1 CSP v rozsahu 100 %.

25. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej časti III. o náhrade trov konania podľa § 388 CSP zmenil z vyššie uvedených dôvodov tak, že žiadnej zo sporových strán nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v zastavenej časti a zároveň žalovanému priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti žalobkyni v rozsahu 100 % z titulu uplatneného nároku o náhradu nemajetkovej ujmy

26. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods.1, § 262 ods. 1 CSP. Úspešnému žalovanému odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

27. Toto rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté jednomyselne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).